

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

NATUURBESCHERMING.

No. 26.

Bij dieren komt ook strijd voor, maar de drijfveer is alleen natuurlijke honger en liefde; bij den mensch ook nog bloeddorst, moordlust, broodnijd, handel, industrie, macht, heerschzucht, en nog veel meer.

Wat wij op 't oogenblik het meest noodig hebben, is, aan 't publiek helder en duidelijk te maken, hoe we ons voorstellen ons doel te bereiken om de menscheid langs de lijn van de natuurkennis op te voeren.

ALICE HALL WALTER.

Ieder, die de zuiver wetenschappelijke arbeid kent van den ornitholoog P. C. Clodius, zal kunnen begrijpen, dat ik niet kan nalaten hier attent te maken op zijn zorgvuldige statistieken over *het door menselijke schuld verdwijnen van den ooievaar*, waarover ik reeds in 't vorige artikel het een en ander meldde bij monde van den heer O. Karrig. Maar in 't archief van de »Vereeniging der natuurvrienden in Mecklenburg«, 1913, wijdt eerstgenoemde schrijver dertig bladzijden aan dit treurige verschijnsel, waaruit het de moeite zal loonen ook voor Nederland een en ander te publiceren, vooral thans, nu de Nederl. Ver. nog laatst afzonderlijk officieel heeft moeten protesteeren tegen de ooievaars-uitroeiing in ons eigen land, niettegenstaande er nu een nieuwe vogelwet bestaat, die krachtig wil optreden tegen »barbaarsche« Nederland inzake natuurwaaardeering. Nederland is niet alleen voor de menscheid van waarde om hare 6 miljoen inwoners!! maar om hare andere levende wezens toch zeker ook, zou ik zeggen; maar de meeste menschen denken slechts aan zich zelf, en de rest kan hun niets schelen, en ze zien ook niet in dat ze het ware levensgenot toch uit die rest moeten halen. Clodius dan, maakt er allereerst attent op, dat niet alleen in zijn omgeving de ooievaar 66% achteruitgegaan is in aantal, maar dat dit verschijnsel allerwege is op te merken. In vele streken van Duitschland, waar hij voor 50 jaar nog zeer menigvuldig was, is hij thans reeds geheel uitgeroeid. Zijn vlamme toorn over deze schandelijke, tot niets dienende moordpartij door schieters en jagers, die lachen om wettelijke bescherming, is zóo mooi om te lezen, dat ik die zinnen hier citeer:

»Telken jare worden er bij ons een groot aantal ooievaars door dolzuchtige jachtliefhebbers doodgeschoten. Zooals er bij de tegenwoordige »Ueberkultur« zoo heel veel dingen op de spits gedreven worden, zoo ook die jachtliefhebberij (!). Voor onzinnige sommen worden terreinen gepacht; de pachters leven ver weg in een of andere stad, en niet, zooals de vroegere bezitters op hun terrein; ze hebben niet de minste belangstelling in de bonte, menigvuldige dieren- en plantenwereld, maar slechts één gedachte: ze willen (op hun manier) schitteren! en wel daardoor, dat op hun terrein op dezen of dien dag, waarop ze met groot lawaai en pompeuze uitrusting terwille van een moordpartij komen aangereisd, zóo en zóovele creaturen bij elkaar geschoten zijn. Hoe grooter hoop doode dieren, des te beter, des te grooter is de roem, en des te glorierijker is de jachteer. Op 't oogenblik is de faisant het schepsel, dat ze uitverkoren hebben voor deze massamoord en daarom wordt hij door hen gekweekt, en het terrein is er alleen voor om zooveel mogelijk faisanten voort te brengen (zooals een houthandelaar staat tot boomen, staat de jager tot de dieren. Ref.); al het andere, hoe interessant het ook moge zijn, hoe mooi het ook is, hoe liefelijk het er ook uitziet, kan en wanneer het gewantrouwd wordt ten opzichte van de faisant, moet verdelgd worden. Nu, en thans wordt de ooievaar gewantrouwd, omdat hij jonge faisanten zou eten... *dus...* wég met hem! Ik kan verschillende gevallen opgeven, waarbij terstond na 't overnemen van een terrein door een steedschen jachtpachter diens jager het bevel ontving, alle ooievaars dood te schieten.... Helaas laten zich de inheemsche grondbezitters door die menschen besmetten.... en gaan die de ooievaars ook doodschieten. Natuurlijk geschiedt dat in 't voorjaar, en 't lot treft meestal het mannetje, terwijl het vrouwtje broedt! Daarmede is het geheele broedsel dat jaar vernietigd. Gewoonlijk blijft het overlevende vrouwtje ook in de toekomst manloos, en beteekent dus voor de instandhouding der soort niets meer. Het vermoorden van één mannetje in 't voorjaar beteekent het verlies van een geheel stam. En dat maakt de zaak zoo bitter treurig, dat hier alweer slechts *direkte* menselijke schuld de oorzaak is. Deze nuttige vogel valt ten offer aan het naaktste egoïsme van een *ontzagelijk klein kliekje van jachtmaniakken* en dat schokt ons zedelijk innerlijk zoo diep. Wij, die in getal duizendmaal grooter zijn dan zij, wij hebben ook duizendmaal meer recht op de natuur, en wij met onze duizenden willen die natuur juist tegen 't menscheijk kwaad *behoeden*; wij kunnen eischen

dat wanneer geen levensbelangen van de bevolking op 't spel staan, de natuur niet voor een dwaas en onzedelijk pleziertje van enkelingen, vernietigd wordt.

Is dat zedelijke mannentaal of niet? O zoo!

De groote Audubon had wel goed ingezien in welke richting de menschheid zich ging ontwikkelen. In zijn groot dagboek vind ik op pag. 182, Deel I, de volgende voorspelling: »Na een eeuw zal de natuur beroofd zijn van de vele schitterende levende schepsels, die we vogels noemen; de rivieren zullen verminkt, uit hun schilderachtigen oorspronkelijken loop gebracht, gekanaliseerd zijn, de heuvels zullen met de moerassen één vlakte vormen, en wellicht zullen de moerassen veranderd zijn in een jachtplaats, waar duizend geweren een vernielend fort vormen tegen de vrijlevende dieren. Louisiana zal dan nauwelijks één wilde Magnolia meer rijk zijn, het schuchtere hert zal nergens meer voorkomen, visch zal niet langer meer overvloedig in elke soort in de wateren te vinden zijn, arenden zal men nergens meer kunnen zien stijgen, en de millioenen mooie zangvogels waardoor de bosschen van heldere stemmen weerklinken en van mooie kleuren fonkelen zullen door den mensch verdriven en doodgeslagen zijn».

Dat is, zooals men ziet, inderdaad het beeld van het heden. En, mag ik vragen, zijn we er gelukkiger door geworden? er door vooruitgegaan? hooger gestegen? dicht bij menschelijke idealen gekomen?? er beschaafder door geworden?

Immers neen; duizendmaal neen. We zijn er integendeel sterk door achteruitgegaan, ongelukkiger geworden, gedaald.

Dr. Hornaday zegt in hoofdstuk IV (van zijn reeds vaak aangehaald boek) over »Uitgeroeide en bijna verdwenen diersoorten»: »Wanneer we eens even stilstaan en de jaren nagaan, de generaties en eeuwen volgen, die de natuur heeft doorgemaakt om een hoogstaand gewerveld dier voort te brengen, dan begrijpen we van zelf dat we ernstig ons behooren in te spannen om zulk een dier te behoeden voor menschelijke uitroeiing. Natuurlijk is het, in de moderne wilde jacht naar geld en pret, maar een op de 10.000 menschen, die met zijn geest, gemoed en verstand bij zulke dingen stilstaat, tenzij men door een krachtigen, enthousiasten natuurbeschermer er toe gedwongen wordt om de waarheid aan te hooren. We pleiten hier niet voor de door natuuroorzaken uitgestorven dieren van het Pleistoceen, of Eoceen; dieren, wier levensrol blijkbaar was afgeloopen, en die niet meer pasten in de natuurhuishouding zelf, maar we hebben het over soorten, die ruw, noodeloos en misdadig door menschen vernietigd zijn, en worden, in onze eigen tijden; soorten, die wanneer we ze de normale levenskansen lieten, springlevend en levenskrachtig zouden zijn. Maar helaas, geen poolnacht is te koud, geen woestijn te heet voor den man die eenmaal van plan is de dieren te vernietigen terwille van geldzucht. Er bestaat geen enkele geldige reden waarom een zoogdier onder de (wat de mensch noemt) »jachtdieren« gerangschikt moet worden, indien het zelfs nooit of nergens door menschen gegeten wordt. Blanke rassen eten geen wilde paardachtige dieren, en dus is er geen enkele reden waarom een zebra behandeld moet worden als een »jachtdier«, evenmin als een baviaan. Bovendien is een groote baviaan nog wel eens gevaarlijk voor een of ander mensch, maar een zebra totaal niet. En toch heeft de blanke besloten de zebra »jachtdier« te noemen en hem aldus te behandelen en onder dezen vloek viel reeds de quagga (uitgeroeide zebrasoort) om nooit meer op te staan. Deze soort werd tot een snellen dood gedoemd door »sportmenschen« en Engelsche en Hollandsche kolonisten van Zuid-Afrika. Het mooie dier werd in 1875 uitgeroeid en thans zijn er slechts 18 voorwerpen in onze wereldmusea als huid voorhanden. De schrijver noemt dan 6 totaal uitgeroeide zoogdiersoorten op met de jaartallen er bij, en 4 zoo goed als uitgeroeide, en hij geeft een goed overzicht over de vele bedreigde soorten. In hoofdstuk VI, dat gewijd is aan »Het permanente leger van dierenvernietigers« en uitgaat van het zeer juiste beginsel, dat het nutteloos is om geneesmiddelen voor te schrijven zonder door en door de kwaal te kennen, zet de schrijver zijn moreele standpunt aldus uit elkaar: »Voor elke geciviliseerde natie is het uitroeien van waardevolle en interessante in 't wild levende dieren, het mogen zoogdieren, vogels of vissen of wat ook zijn, meer dan een schande. Het is een misdaad! We hebben niet het recht, noch wettelijk, noch moreel, noch economisch om dit te doen, daar geen van die dieren ons eigendom is. En van het volk zelf is het toelaten van wegschieten van de vogels die anders hun kweekerijen, hun vruchten en boomen van insecten etc. zouden gezuiverd hebben, erger dan dwaasheid. Zij die of te lui of te dom zijn hiertegen op te treden, verdienen dat al hun planten door dierenvraat totaal vernietigd worden. Tot dit groote leger van dierenverwoesters behooren in de eerste plaats alle geweerbezitters, die tot het uiterste gepermitteerde aantal toe, alles doodschieten wat ze vinden. Uit de enorme massa van mannen, die jaarlijks hun wapens opnemen tegen het kleine overschot van vrij levende dieren, en die zich zelf »sportmenschen« noemen, geloof ik dat slechts een op elke 500 werkelijk ophoudt met schieten wanneer hij ziet dat het dier schaars wordt en dat uitroeiing te vreezen is; al de 499 andere vinden dat het heelemaal

in orde is en goed, om alles te dooden wat ze maar bereiken kunnen en mogen. Dat is ook vooral waar voor diegenen, die elk jaar een sommetje betalen voor een jachtakte, en dan vinden dat ze daarmee een »grootte zaak« dienen en een grootte daad hebben volbracht!! Dit is een vreeselijke geestesdwaling, die ethisch totaal horribel is. Hoe is het toch te verdedigen, dat zooals b.v. in Amerika elk z.g.n. »jachtdier« en heel vele ook »niet jachtdieren« jaarlijks staan tegenover een leger van twee- en een half miljoen goedgewapende mannen met jachtakte, allen begeerig om te dooden, en er op uit om een som te verdienen die hun jaarlijksche uitgave aan geweren, ammunitie etc. weer goed kan maken!! Maar bij die twee en een half miljoen Amerikaansche jagers, zegt de schrijver, komen dan nog bovendien duizenden ervaren opspoorders, duizenden paarden, duizenden honden, honderden automobielen en duizenden veldkijzers die als even zoo vele levende vijanden voor de dieren zijn te beschouwen, daar al die voorwerpen en menschen bedreigers niet alleen, maar vernielers van hun waardevolle levens worden. Bij dit formidabele aantal zijn niet eens gerekend de wetteloze jagers en schieters!! En allen zijn slechts met één gedachte bezield: alles te dooden wat ze maar kunnen machtig worden! En niemand denkt er zelfs over na, of een wet die zoiets toestaat goed, moreel, is. O neen! ieder denkt: »al is die wet eigenlijk slecht, het is mijn recht om er alle partij van te trekken, ik behoef geen geweten te hebben, en ook geen kennis van de natuur, als de wet er mij niet toe verplicht«. Voorwaar een mooie moraal! en met inachtneming van de kleinere verhoudingen van Nederland, is bij ons toch alles net even erg, òók wat de zienswijze der jagers aangaat.

Dordrecht.

P. J. BOLLEMAN VAN DER VEEN.

Ranzig vet. — Tegen het gebruik van voederhoutjes is wel eens het bezwaar geopperd, dat het vet ranzig wordt. Sinds eenige jaren heb ik zulke houtjes aangebracht om vogels te lokken, waarmee ik zeer goede resultaten verkregen heb. Voornamelijk zijn er meesjes op af gekomen, doch ook wel vinken, die beslag legden op één houtje, waarmee ze de meesjes steeds op een afstand wisten te houden. Van ranzig worden van het vet is m. i. geen sprake, omdat alles binnen 14 dagen werd verorberd. Zelfs in April, als reeds veel voedsel op het land gevonden wordt, pikken zij nog druk uit de houtjes.

Amsterdam.

U. L. N.

Ooievaars. — Naar aanleiding van de vraag om waarneming van ooievaars op te geven, kan ik het volgende mededeelen:

Het ooievaarsnest aan het Abcoudermeer is op het oogenblik weer bevolkt. Het nest tusschen het Kalfje en Ouder-Amstel, dat verleden jaar in gebruik was, is thans verlaten. Ook bericht ik u, dat de reigerkolonie bij Weesper-Karspel, aan het Gein, evenals vorige jaren weder bevolkt is.

Amsterdam.

U. L. N.

Waarom doen die spreeuwen dat? — Ik lees zoo juist uw stuk over de Kastanjes en daarin treft mij bijzonder de pluklust der spreeuwen. Reeds jaren heb ik grootbloemige violen vroeg in bloei, daar ik mij liefst het geheele jaar in de prachtkleuren verlustig. Ik kan u verzekeren dat de eerste steeds door de spreeuwen afgeplukt en in hun nest worden gedragen. Zoodra de jongen er zijn laten deze vlijtige dieren de bloemen met rust. Ik heb dit beschouwd als een lust tot nestversiering, weet echter niet of ik het bij het rechte eind heb.

Groenlo.

Meyr. RÜMELINGH.

Wit Longenkruid. — Hierbij deel ik u mede, dat een jongmensch in de bosschen onder Zevenaar zuiver wit longenkruid (*Pulmonaria offic.*) gevonden heeft; een krachtig plantje ervan heeft bij mij in den tuin gebloeid, door hem voor mij meegebracht.

Arnhem.

J. L. MARIS.

Geen Tafeleend. — In 't laatste nummer van »D. L. N.« hebt u een stukje uit mijn brief opgenomen, waar o. a. in voorkwam: »Ik heb een eend gevonden (hoogstwaarschijnlijk tafeleend) enz. Ik ben nu tot de conclusie gekomen, dat 't onmogelijk een tafeleend kan zijn. 1o. Was 't dons niet donker, maar wit. 2o. de kleuren stemden heelemaal overeen met die van 't mannetje, terwijl 't mannetje niet broedt bij de eenden. 3o. broedt de tafeleend op zeer vochtige plaatsen en verbergt daar zijn nest heel goed. 4o. broedt de tafeleend veel later in 't jaar; deze zat al te broeden op omstreeks 10 April. We zullen dus maar hopen, dat 't wel een zeldzame eend en veronderstellen dat 't een weggelooopen boereneend is. Dat zal nog 't beste zijn.

Noordwijk.

JAN VERWEY.